

CARTA DE CARITAT (PRIMERA)

Pròleg. Sobre la Carta de Caritat¹

Abans que comencessin a prosperar les abadies cistercenques, el senyor Abat Esteve² i els seus germans van disposar que de cap manera no es fundessin abadies a la diòcesi de cap Bisbe abans que aquest hagués ratificat i confirmat l'Estatut redactat i confirmat entre el Monestir de Cister i els altres nascuts d'ell, per evitar escàndols entre el Bisbe i els monjos. En aquest Estatut, doncs, els germans esmentats, prevenint tot futur naufragi de la pau mútua, aclariren i establiren, deixant-ho després als seus successors, com i de quina manera, i encara amb quina caritat calia que s'unissin indissolublement en esperit els seus monjos, per bé que corporalment separats, distribuïts per les abadies en les diverses parts del món. Jutjaven també que calia que aquest decret s'anomenés Carta de Caritat, perquè el seu Estatut, rebutjant tota càrrega tributària, cerca solament la caritat i el bé de les ànimes en les coses divines i humanes.

Comencen els capítols

Que l'església mare no demani a la filla el tribut de cap utilitat material.

Que la Regla sigui entesa i observada per tots de la mateixa manera.

Que els llibres eclesiàstics i els costums siguin els mateixos per a tots.

Sobre l'Estatut general entre les abadies.

Que la mare visiti la filla una vegada l'any.

Quina reverència s'ha de mostrar a la filla quan va a l'església mare.

Sobre el Capítol general dels Abats a Cister.

Sobre l'Estatut entre els sortits de Cister i els nascuts d'aquests, i que tots han d'anar a Capítol general, i sobre la vènia i la penitència dels qui no hi vagin.

Sobre els Abats que siguin menyspreadors de la Regla o de l'Orde.

Quina és la llei entre les abadies que no són mare i filla l'una de l'altra.

Sobre la mort i l'elecció dels Abats.

¹ Textes 89-106; J. TURK, *Charta caritatis prior*, AC 1 (1945) 52-56 (ad cod. Labacensem et cod. Car. C. 175 Bibliot. Central Turicensis); *Charta caritatis*, AC 4 (1948) 109-119; C. NOSCHITZKA, *Codex manuscriptus 31 bibliothecæ universitatis Labacensis*, AC 6 (1950) 16-22; cf. *Exordio Paruo y Carta de Caridad de la Sagrada Orden Cisterciense*, Poblet, 1953, p. 46-79.

² Sant Esteve Harding, tercer Abat de Cister (1108-1133).

Comença la Carta de Caritat. Que l'església mare no demani a la filla el tribut de cap utilitat material. Capítol I

Com que sabem que tots nosaltres som servents, bé que inútils, de l'únic veritable Rei i Senyor i Mestre, no imposem el tribut de cap utilitat material o de coses temporals als Abats i monjos germans nostres que la pietat divina, per mitjà de nosaltres, els més miserables dels homes, institueixi sota la disciplina regular en llocs diversos. Desitjant, en efecte, ser de profit a ells i a tots els fills de la Santa Església, disposem de no executar envers ells res que els gravi o que faci minvar la seva hisenda, no fos cas que, mentre desitgem tenir en abundància a costa de la seva pobresa, no poguéssim evitar el mal de l'avarícia, que, segons l'Apòstol, és una manera de ser idòlatra.³ Volem, però, retenir, en gràcia de la caritat, la cura de les seves ànimes, perquè, si alguna vegada intentessin apartar-se, per poc que fos, del seu propòsit i de l'observança de la Santa Regla, Déu no ho vulgui, puguin tornar, per la nostra sol·licitud, a la rectitud de vida.

Que la Regla sigui entesa i observada per tots de la mateixa manera. II

Ara, però, volem i els manem que observin en tot la Regla de sant Benet tal com s'observa en el Nou Monestir. Que no introdueixin un altre sentit en la lectura de la Santa Regla, sinó que l'entenguin i observin com la van entendre i observar els sants Pares antecessors nostres, és a dir, els monjos del Nou Monestir, i l'entendem i observem avui nosaltres mateixos.

Que els llibres eclesiàstics i els costums siguin els mateixos per a tots. III

I com que rebem al nostre claustre tots els monjos d'ells que venen a nosaltres, i semblantment ells els nostres als seus claustres, per això ens sembla oportú, i així ho volem, que tinguin els costums, el cant i tots els llibres necessaris per a les Hores diürnes i nocturnes i per a les misses segons el model dels costums i l'ús dels llibres del Nou Monestir, de manera que no hi hagi cap discòrdia en els nostres actes, sinó que visquem amb una sola caritat, una sola Regla i costums semblants.

Sobre l'Estatut general entre les abadies. IIII

Quan l'Abat del Nou Monestir arribi per fer la visita a algun d'aquests cenobis, que l'Abat d'aquell lloc, reconeixent que l'església del Nou Monestir és la mare de la seva església, li cedeixi la precedència en tots els llocs del monestir, i que l'Abat vingut ocupi el lloc de l'Abat d'aquell lloc, mentre hi sojorni, excepte que no menjarà a l'hostatgeria sinó en el refetor amb els germans, per conservar la disciplina, llevat que l'Abat del lloc no hi fos. Que facin semblantment, també, tots els Abats que hi arribin del nostre Orde. Però si n'hi arribessin uns quants i l'Abat d'aquell lloc no hi fos, que sigui el Prior qui mengi a l'hostatgeria.⁴ Se n'exceptua això: que l'Abat d'aquell lloc beneirà els seus

³ Ef 5, 5.

⁴ RB 56, 1 i 3.

novicis una vegada feta la provació regular, fins i tot en presència d'un Abat major. Que l'Abat del Nou Monestir es guardi també d'intentar tractar o ordenar o tocar cap de les coses d'aquell lloc que visita, contra la voluntat de l'Abat o dels germans. Si considerés, amb tot, que en aquell lloc hi són desobeïts els preceptes de la Regla i del nostre Orde, que procuri corregir-ho caritativament amb el consell de l'Abat. Però si l'Abat del lloc no hi fos, que corregeixi, amb tot, el que trobi desviat.

Que la mare visiti la filla una vegada l'any. V

Que l'Abat de l'església major visiti una vegada l'any tots els cenobis que ell mateix hagi fundat; i si visités els germans més sovint, que d'això n'estiguin més contents.

Quina reverència s'ha de mostrar a la filla quan va a l'església mare. VI

Quan arribi un Abat d'aquestes esglésies al Nou Monestir, que se li mostri la reverència convenient: que ocupi el seient de l'Abat, rebi els hostes i mengi amb ells, si l'Abat propi fos fora. Si, en canvi, hi fos present, que no faci res d'això, sinó que mengi al refector. Però que el Prior del lloc disposi sobre els afers del cenobi.

Sobre el Capítol general dels Abats a Cister. VII

Que tots els Abats d'aquestes esglésies vagin al Nou Monestir una vegada l'any, el dia que hagin establert de comú acord, i hi tractin de la salvació de les seves ànimes; si cal esmenar o activar alguna cosa en l'observança de la Santa Regla i de l'Orde, que ho disposin, i renovellin entre ells el bé de la pau i de la caritat. Però si hi hagués algun Abat menys observant de la Regla, o massa preocupat per les coses mundanes, o que fos trobat viciós en res, que allí, amb caritat, li cridin l'atenció. Que el qui és renyat demani perdó, i compleixi la penitència que li hagin imposat per la culpa. Que aquesta repremsió, però, no la facin sinó els Abats. Si alguna església hagués arribat a una pobresa intolerable, que l'Abat d'aquell cenobi procuri manifestar-ne la causa davant tot el Capítol. Llavors, que tots i cada un dels Abats, encesos del més gran ardor de caritat, s'afanyin a sustentar la penúria d'aquella església amb les coses que Déu els hagi donat, en la mesura que puguin .

Sobre l'Estatut entre els sortits de Cister i els nascuts d'aquests, i que tots han d'anar a Capítol general, i sobre la vènia i la penitència dels qui no hi vagin. VIII

Com que alguna de les nostres esglésies, per la gràcia de Déu, ha crescut tant que ha pogut construir un altre cenobi, que tinguin entre ells també la mateixa norma que nosaltres seguim amb els nostres germans. Volem, però, i ens reservem això: que tots els Abats d'arreu vinguin al Nou Monestir el dia que hagin establert de comú acord, i allà obeeixin en tot l'Abat del mateix lloc i el Capítol, en la correcció de les desviacions i en l'observança de la Santa Regla i de l'Orde. No tindran, però, Capítol anual amb

aquells que n'han nascut. Però si la malaltia corporal o bé la professió dels novicis impedis alguna vegada que algun dels nostres Abats pogués ser present el dia establert en el dit lloc de la nostra reunió, que hi envii el seu Prior, el qual procurarà fer saber al Capítol la causa de la seva no compareixença; i també, si hem establert o canviat alguna cosa, un cop a casa n'informarà el seu Abat i els germans. I si algú, amb qualsevol altre motiu, presumís alguna vegada no presentar-se al nostre Capítol general, que en el Capítol de l'any següent demani vènia per la seva culpa; quan es tracti d'una culpa més lleu, que satisfaci durant el temps que el mestre del Capítol consideri oportú.

Sobre els Abats que siguin menyspreadors de la Regla o de l'Orde. IX

Si algun dels Abats és trobat menyspreador de la Santa Regla i del nostre Orde, o consentidor dels vicis dels germans que li han estat confiats, que l'Abat del Nou Monestir, ell mateix o per mitjà del Prior del seu cenobi, o valent-se de lletres, que procuri, quatre vegades, amonestar aquesta persona perquè s'esmeni. Si no en fes cas, llavors, que l'Abat de l'església major es preocupi de donar a conèixer el seu error al Bisbe de la diòcesi on viu i als canonges de la seva església, els quals, cridant-lo i examinant atentament la seva causa amb l'esmentat Abat, que el corregeixin, o bé, si és incorregible, que el retirin de la cura pastoral. Però si el Bisbe i els clergues, donant poca importància a la transgressió de la Santa Regla en aquell cenobi, no volguessin corregir o depositar aquell Abat, llavors, que l'Abat del Nou Monestir i alguns Abats de la nostra Congregació, que portarà amb ell, vagin a aquell cenobi, treguin del càrrec el transgressor de la Santa Regla, i que els monjos d'aquell lloc s'elegeixin per Abat algú altre que en sigui digne, en presència i per consell dels Abats. Però si l'Abat i els monjos de l'església del lloc menyspreessin els Abats que hi han anat i ni a causa d'ells no volguessin esmenar-se, llavors, que els presents els sotmetin a excomunió. I, des d'aquest moment, si algun d'aquests perversos, tornant en si, volgués evitar la mort de la seva ànima, i, desitjant millorar la seva vida, acudís a la seva mare, és a dir, al Nou Monestir, per viure-hi, que el monjo sigui rebut com a fill d'aquella església. No donant-se aquesta causa, que els nostres germans han d'evitar en gran manera, no rebem cap monjo d'aquestes nostres esglésies per quedar-se a viure, sense el consentiment del seu Abat. Ja que ells tampoc no reben els nostres perquè s'hi quedin.⁵ No introduïm pas els nostres monjos a l'església d'ells, contra la seva voluntat, perquè s'hi quedin, ni ells els seus a la nostra. Però si els Abats de les nostres esglésies veiessin que la seva mare, és a dir, el Nou Monestir, decau en el sant propòsit i s'aparta del camí rectíssim de la Santa Regla i del nostre Orde, que amonestin l'Abat d'aquell lloc per mitjà dels seus tres Coabats, o sigui, el de La Ferté, el de Pontigny i el de Claravall, en nom dels altres Abats, quatre vegades, perquè es corregeixi, i tot el que sobre els altres Abats hem determinat que es fes si s'apartaven de la Regla, que ho compleixin amb zel respecte a ell, excepte que no substituïran per un altre el qui renunciï espontàniament, ni llançaran l'anatema contra el qui s'hi resisteixi. Perquè, si no es calmava amb el seu consell, que no difereixin de notificar la seva contumàcia al Bisbe i als canonges de Chalon-sur-Saône, demanant que el portin a judici i que, examinada l'acusació, o bé el tornin corregit del tot o bé, si fos incorregible, l'expulsin de tenir cura pastoral. Un cop destituït, els germans d'aquell lloc enviaran tres missatgers, o els que vulguin, a les abadies fundades

⁵ RB 4, 9 (Tob 4, 15 i Mt 7, 12).

especialment pel Nou Monestir, convocaran per al cap de quinze dies tots els Abats que puguin, i amb el seu consell i ajut, tal com Déu hagi disposat, que elegeixin el seu Abat. I doncs que el senyor Abat de La Ferté presideixi mentrestant aquella església fins que no li sigui restituït el pastor, convertit del seu error per la misericòrdia de Déu, o bé sigui posada sota un altre que hagi estat elegit per substituir-lo legítimament. Però si el Bisbe i els clergues de l'esmentada seu negligessin jutjar de la manera que hem dit la persona que ha faltat al seu deure, llavors, que tots els Abats sortits pròpiament del Nou Monestir vagin al lloc de la transgressió, depoin del seu càrrec el transgressor de la Santa Regla, i que tot seguit els monjos d'aquella església, en presència i amb el consell d'ells, elegeixin un Abat que els vagi al davant. I si aquell Abat i els seus monjos no volguessin rebre els nostres Abats i obeir-los, que no tinguin por de ferir-los amb l'espasa de l'excomunió i separar-los del cos de l'Església catòlica. Amb tot, si després algun d'aquests prevaricadors, penedint-se finalment i desitjant salvar la seva ànima, es refugiés en qualsevol de les nostres tres esglésies, sigui a La Ferté o a Pontigny, o bé a Claravall, que el rebin com a familiar i cohereu de l'església, fins que no pugui tornar un dia a la seva pròpia església, reconciliada segons justícia. Mentrestant, però, el Capítol anual dels Abats no se celebrarà al Nou Monestir, sinó on determinin per endavant els tres Abats més amunt esmentats.

Quina és la llei entre les abadies que no són mare i filla l'una de l'altra. X

Entre aquelles abadies que no són mare i filla l'una de l'altra, la llei serà aquesta. Que tot Abat, en qualsevol lloc del seu monestir, doni precedència al seu Coabat que arribi, perquè es compleixi allò de: «avanceu-vos els uns als altres a honorar-vos».⁶ Si n'arribessin dos o més, el qui sigui primer entre els qui han arribat ocuparà el lloc superior. Tots, però, excepte l'Abat del lloc en qüestió, menjaran al refetor, tal com més amunt hem dit. Fora d'això, onsevulla que es reunixin es posaran segons l'ordre d'antiguitat de les abadies, de manera que sigui primer aquell l'església del qual és més antiga, excepte que si algun d'ells anés revestit amb alba, passant davant els altres ho presidirà tot en el cor esquerre, encara que fos el més jove de tots. De tota manera, en qualsevol lloc que s'hagin de posar junts, que siguin humils els uns envers els altres.

Sobre la mort i l'elecció dels Abats. XI

Els germans del Nou Monestir, un cop mort el seu Pare, que trametin, com damunt hem dit, tres missatgers, o més si volen, als Abats, i reunixin tots els qui puguin convocar en el terme de quinze dies, i, amb el consentiment d'ells, constitueixin pastor seu el qui Déu hagi determinat. Mentrestant, però, que el senyor Abat de La Ferté, tal com hem dit tractant d'una altra cosa, ocupi en tot el lloc de l'Abat difunt, fins que un altre Abat electe, amb l'ajuda de Déu, no assumeixi el càrrec i la cura d'aquell lloc. En els altres monestirs que també per qualsevol motiu hagin estat privats del propi pastor, que els germans d'aquell lloc convoquin l'Abat de l'església que els va fundar, i, a la seva presència i amb el seu consell, d'entre els propis germans o els del Nou Monestir o els de les altres esglésies nostres, que s'elegeixin un Abat. Perquè no és permès que els

⁶ Rm 12, 10; RB 63, 17 i 72, 4.

cistercencs elegeixin un Abat que sigui de les esglésies dels altres, ni que donin els seus monjos als altres per a això mateix. Però qualsevol persona de qualssevol dels cenobis del nostre Orde que els monjos hagin elegit, que la rebin sense oposició.

* * * * *

(Calixt, Papa,⁷ després de passats molts anys i de la construcció, per la gràcia de Déu, de diverses abadies; amb el consentiment i el consell de tots els Abats que, en aquell temps, presidien les esglésies en les diverses regions, autoritzà la Carta de Caritat damunt escrita mitjançant aquestes lletres⁸ i la impressió del seu segell, amb autoritat apostòlica.)

⁷ Calixt II, 1119-1124 (Guiu de Borgonya).

⁸ Butlla calixtina del 23 de desembre de 1119.